

De zomer van de doden

TONI COPPERS

De zomer van de doden

Een Liese Meerhout-thriller

Manteau

MEESTERS IN MISDAAD

facebook.com/CoppersToni

© 2017 Uitgeverij Manteau / WPG Uitgevers België nv,
Rijnkaai 100/A11, B-2000 Antwerpen en Toni Coppers
www.manteau.be
info@manteau.be

Vertegenwoordiging in Nederland:
WPG Media
Wibautstraat 133 – 1097 DN Amsterdam
Postbus 1050 – 1000 BB Amsterdam

Eerste druk april 2017

Omslagontwerp: Wil Immink
Omslagfoto: Wil Immink Design/iStock
Opmaak binnenwerk: Ready2Print

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevens-
bestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze,
hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen
of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke
toestemming van de uitgever.

ISBN 978 90 223 3349 5
D/2017/0034/355
NUR 330

Opgedragen aan Lino Boodts

‘Als je van iemand houdt,
bouw je een toekomst vanuit je dromen.’

– JAMES SALTER, *Alles wat is*

‘Fa più miracoli una botte di vino
che una chiesa piena di Santi.’
(Een vat wijn kan meer mirakelen
doen dan een kerk vol heiligen.)

– ITALIAANS GEZEGDE

Dankwoord

Aan Griet Vervinckt voor het taaladvies, aan Jo Belmans, aan Pat Donnez en aan het magische Convento di Santa Maria del Giglio in Bolsena. Dank ook aan Ilse Van Nerum, mijn redactrice bij Manteau en aan Karel Dierickx, mijn uitgever.

‘Vertel het nog eens’, zei commissaris Massimo Molinari vriendelijk.

‘Mijn naam is Rossi, Giuseppe Rossi, ik ben vierenzeventig en al twintig jaar de...’

De commissaris zuchtte.

‘Dat weet ik allemaal al, meneer Rossi. Ik bedoelde, vertel me nog eens heel precies wat er vanochtend gebeurd is.’

‘Ik was hier om zeven uur, als eerste, zoals gewoonlijk. Op zondag is de...’

‘Hoe bent u binnengekomen?’

‘Door het zijdeurtje aan de Via Mazzini.’

‘Hebt u een sleutel van de kerk?’

‘Van onze basiliek, bedoelt u. De basiliek van de heilige Christina.’

Molinari zuchtte opnieuw.

‘Natuurlijk heb ik een sleutel, maar ik had ’m niet eens nodig, de deur stond op een kier. Ik heb de koster en de pastoor al zo vaak gevraagd dat deurtje te vervangen, het is zo’n oud, gammel geval en er...’

Commissaris Molinari flipte zijn notitieboekje open en scande zijn krabbels terwijl hij luisterde en af en toe knikte. Het was de derde keer dat hij de oude man die voor hem zat vroeg om zijn verhaal te doen en telkens was er een nieuw element opgedoken dat hij de keer ervoor was vergeten te

vertellen. Hij had het al talloze keren meegemaakt in zijn beroep: hoe ouder de getuige, hoe langer het duurde voor hij of zij eindelijk tot de essentie kwam. Wat niet logisch was, vond Molinari, want op de keper beschouwd hadden ze als zeventig- of tachtigjarige juist minder tijd te verkwisten dan hij.

Die ochtend was Giuseppe Rossi via de personeelsingang de koele, grote kerk binnengelopen.

Hij mopperde zachtjes. Hoe kon hij die koppige koster nu eindelijk eens aan zijn verstand brengen dat hij het zijdeurtje altijd weer moest sluiten? Hij begreep trouwens niet wat de koster hier nu al kwam doen, hij was niet bepaald een vroege vogel.

Rossi was een stille, magere man die al twintig jaar als vrijwilliger in de basiliek van Bolsena werkte. Gisteren net voor sluitingstijd was de burgemeester op bezoek gekomen en had een glas prosecco geoffreerd om Rossi's jubileum te vieren. Ruim een maand te laat, maar het was het gebaar dat telde, toch?

Giuseppe Rossi was verantwoordelijk voor de catacomben, een van de weinige bezienswaardigheden van dit gezapige, authentieke stadje dat aan de oever van het grote meer met dezelfde naam lag. Veel had hij niet omhanden en hij was nuchter genoeg om dat ook toe te geven. 's Ochtends daalde hij af tot diep onder de kerk, waar hij de verlichting aanstak en de catacomben vluchtig inspecteerde, 's avonds na sluitingstijd deed hij zijn ronde om zeker te zijn dat niemand was achtergebleven, waarna hij het licht uitdeed en naar huis ging.

Daartussen lagen de uren die Rossi doorbracht in zijn kleine, oude kantoortje aan de trap naar de catacomben – uren die eindeloos leken in de stille herfst- en wintermaan-

den, en uren die voorbijvlogen in de zomer, wanneer hij de stroom toeristen die een toegangskaartje en een brochure wilden, soms nauwelijks kon bijhouden.

Die ochtend was hij om zes uur kreunend uit zijn bed gekomen en naar het venster gestrompeld. Hij had de overgordijnen opzijgeschoven en naar buiten getuurd, naar de hemel. Dat deed hij iedere ochtend, al zo lang hij het zich herinnerde.

Zwaarbewolkt, voor de derde dag op rij.

Het was eind juni, de toeristen begonnen te arriveren, maar het weer volgde maar moeizaam. Opnieuw geen strandweer, dacht Rossi zuchtend. Geen weer om aan de oevers van het meer te gaan zonnen en geen weer om te flaneren en de terrasjes in de binnenstad op te zoeken. Wat betekende dat het drukker dan anders zou zijn in de kerk en de catacomben, en het was al zo druk op zondag.

Hij stond naar buiten te staren, tot hij aan verse koffie dacht en langzaam naar de keuken slofte.

Toen hij een goed uur later het oude zijdeurtje openduwde en de basiliek binnenliep, moest hij glimlachen. Ook dat was, net als het checken van het weer 's ochtends, een gewoonte. Zijn glimlach kwam altijd heel spontaan, want Rossi voelde zich hier thuis, na al die jaren, hij kende de geuren en geluiden, hij hield van deze plek die zich niet aanpaste aan het gekke leven daarbuiten en die ook niet op een eeuw meer of minder keek. En zelfs al had hij gezocht daarstraks, aan zijn slaapkamerraam, dan nog wist hij dat het zelfs op de drukste dagen nooit een overrompeling werd. Bolsena telde een twintigtal kleinere hotels en pensions en nauwelijks een handvol campings aan het meer. De toeristen die hier kwamen, waren op zoek naar cultuur en gebruikten het stadje vooral als uitvalsbasis: het lag op het snijpunt van Toscane, Umbrië en Lazio, de streek was rijk aan geschiedenis en aan kunststeden.

Rossi liep naar zijn kantoortje in een hoek van de kerk en opende de hoge houten deur. Op de tafel die hij als balie gebruikte, stond de lege fles prosecco van de burgemeester. Ernaast lag een oorkonde. ‘Bolsena bedankt haar inwoner Giuseppe Rossi voor zijn onverdroten inzet voor de stad en voor de basiliek van de heilige Christina.’ Vooral op dat ‘onverdroten’ was hij trots: hij zette zich hier al twintig jaar in als vrijwilliger en hij kon zich, behalve de drie dagen na de dood van zijn vrouw, niet herinneren dat hij ooit een dag had overgeslagen. Hij had kind noch kraai, hij hoefde met niemand rekening te houden en vakanties konden hem gestolen worden. Hij vond zijn werk belangrijk en deed altijd zijn best, ook als hij zich wat ziek voelde of als de artritis in zijn botten hem zodanig parten speelde dat hij de hele dag lichtjes gebogen door de koele kerk strompelde en eruitzag als een van die devote pelgrims die kwam bidden bij het Altaar van het Mirakel. De basiliek vereerde niet alleen de heilige Christina, maar stond in de ruime omgeving ook bekend als de plek waar zich het Wonder van Bolsena had voltrokken. Een middeleeuwse priester die tijdens het opdragen van de mis enige twijfel koesterde over de verandering van brood in het lichaam van Christus, had opeens een bloedende hostie in zijn handen gehouden. Toen de paus van dit verhaal hoorde, kwam Bolsena opeens hoog op de religieuze kaart te staan.

Niet dat Rossi zelf zo devoot was. Gelovig, maar niet goedgelovig, zoals hij het graag omschreef als hij met zijn vrienden in Bar Centrale een glas wijn dronk. Hij was godvruchtig en woonde minstens twee keer per week de avondmis bij, maar hij geloofde gewoon niet in mirakels, behalve dan als hij ’s ochtends op de Piazza Santa Christina een parkeerplaats vond voor zijn stokoude Fiat Punto.

Het was halfacht. Rossi bleef in zijn kantoortje staan en

spitste zijn oren. Enkele tellen later glimlachte hij toen hij het schurende geluid hoorde waarmee de grote deuren van de basiliek openzwaaiden. De pastoor en de koster maakten zich op voor de eerste mis van de dag. Pastoor di Livio zou nu de parochianen begroeten die al voor de poort hadden staan wachten, wist Rossi. Een handvol gelovigen, zoals gewoonlijk, en ook zoals gewoonlijk zou de oude, gebochelde Julia Massagni vooraan staan, de altijd zwartgeklede kwezel die strikter in de leer was dan de gemiddelde paus, maar er geen probleem mee had om haar huurders veel te veel geld af te troggelen voor haar armoedige, slecht onderhouden flats.

Rossi haalde zijn schouders op en schudde zijn hoofd om de gedachte van daarnet los te laten. Zijn vrouw Mimi had hem zo lang als ze leefde op het hart gedrukt mild en zacht te zijn voor zijn medemensen, en zelfs nu, drie jaar na haar dood, voelde hij schaamte als hij aan de blik dacht waarmee ze hem bekeken zou hebben als hij die oude Julia een hebbelijke kwezel zou noemen.

Hij liep langzaam naar het altaar van de heilige Christina, ging rechts door een kleine opening waarvan de massieve deur altijd openstond, en daalde af naar de catacomben.

Dit was zijn terrein. Voor hem had dit niets met goedgelovigheid of mirakels te maken, maar alleen met waardigheid: dit was de plaats waar de eerste christenen diep in de zachte tufsteen hun laatste rustplaats hadden gevonden in een tijd toen het, met de Romeinse overheersing, absoluut niet vanzelfsprekend was om in God of Jezus te geloven. Rossi voelde zich de beschermer van dit uitgestrekte, mysterieuze labyrint van donkere gangen vol met open nissen, de ene naast en op de andere, vijf lagen hoog.

Hij haalde de schakelaars over en wachtte tot zijn ogen gewend waren aan het licht van de weinige lampen. De ver-

lichting was met opzet bescheiden gehouden: fel licht paste niet op een stille, contemplatieve plek als deze en bovendien had een tiental van de graven nog het oorspronkelijke Romeinse afsluitdeksel waarop in kleurrijke maar kwetsbare, lichtgevoelige letters was aangegeven wie er begraven lag.

Giuseppe Rossi keek rond zoals hij dat de afgelopen twintig jaar had gedaan. Zijn blik bleef hangen bij een slecht verlichte nis aan de linkerkant van de centrale gang en hij fronste de wenkbrauwen.

Er lag iets in het graf, een stuk van een dikke stok of iets dergelijks.

Rossi had de avond tevoren zoals steeds zijn ronde gedaan en hij was er zeker van dat hij toen niets vreemds had gezien. Had hij misschien niet goed opgelet na het bezoek van de burgemeester? Onzin, dacht hij, hij had welgeteld twee kleine glazen prosecco gedronken en dan nog alleen omdat de burgemeester zo aandrong, hij hield niet van bubbels.

Rossi liep ernaartoe.

Op de grond voor de nis was een grote, donkere vlek.

Vanaf dat moment drong de realiteit schoksgewijs tot hem door en bij alles wat hij zag en wat zijn hersenen benoemden, ging zijn hartslag met sprongen de hoogte in.

De grote, donkere vlek was bloed. Er was niet alleen bloed op de grond, het hing ook op de zijkant van de nis en het hing op het ding dat uit de nis stak en waarvan Rossi had gedacht dat het een stok was.

De stok was geen stok, maar een arm, een heel erg bebloede arm.

De arm behoorde toe aan een man, een volwassen en erg dode man.

Rossi begon over zijn hele lichaam te beven.

‘En ben je een beetje klaar voor morgen?’ vroeg Liese. ‘Het zal rustig zijn en dat is een understatement. Er gebeurt niks, gewoon, ik denk dat alle criminelen tegelijkertijd met vakantie zijn.’

Masson mompelde wat.

‘Je mompelt’, zei ze.

‘Ik kom morgen naar kantoor, ja. Of ik er klaar voor ben, zullen we nog wel zien.’

Het was zondagavond en Liese Meerhout, tijdens de uren commissaris bij de Antwerpse Moordbrigade maar nu gewoon Liese, liep even aan bij haar vriend en collega.

Hoofdinspecteur Michel Masson zou de volgende ochtend opnieuw aan de slag gaan na een maandenlange revalidatie: hij was neergeschoten tijdens een moordonderzoek en had het bijna niet meer kunnen navertellen. Hij was de afgelopen weken al een paar keer langsgelopen in hun kantoor aan de Noordersingel, en Liese had de indruk dat er iets veranderd was in hem. Het leek alsof de twee kogels die hij in zijn borst had gekregen hem niet alleen fysiek hadden getroffen. Ze hadden ook een ander soort schade aangericht, een die minder zichtbaar was, althans voor de mensen die hem niet door en door kenden. Het was een schade die erin bestond dat de melancholische intellectueel, wiens geloof in het recht en in de rede altijd zijn on-

wrikbare houvast waren geweest, nu met veel meer twijfels in het leven stond, alsof de kogels die op een haar na zijn hart hadden gemist, in de plaats daarvan zijn zekerheden aan flarden hadden geschoten.

‘Je woont hier mooi’, zei Liese. ‘Wanneer komt de rest van de meubels?’

‘Dit zijn de meubels.’

Ook dat was een gevolg van de schietpartij geweest, zij het dan indirect: Masson had een maand geleden besloten om alleen te gaan wonen en zijn vrouw Nadine had erg weinig gedaan om hem tegen te houden.

De ontdekking dat hij bijna veertig jaar geleden bij een andere vrouw een zoon had verwekt, betekende het einde van hun toch al liefdeloze huwelijk. En al hield Nadine soms, in nachten vol twijfel, nog vast aan de gedachte dat het niet definitief hoefde te zijn en dat zijn vertrek maar tijdelijk was, ze kende haar man goed genoeg om te weten wat zijn antwoord daarop zou zijn: dat het hele leven tijdelijk was, en dus per definitie ook hun huwelijk.

Masson woonde sinds kort driehoog in het centrum van Antwerpen, aan de Jezuietenrui, een klein straatje aan het Conscienceplein, in een tweekamerflat die hij voordelig van een oude vriend had kunnen huren. De woning was zo goed als leeg. De kale muren waren egaal witgeschilderd. In een kamer stond alleen een opengeklapte slaapbank op de afgeschuurde plankenvloer, in de andere Massons gemakkelijke stoel. Tegen de muur zijn muziekinstallatie, op de grond naast de fauteuil een vijftigtal boeken op nette stapeltjes en een lege wijnfles.

‘Het is hier in ieder geval heel zen’, probeerde Liese.

Masson deed alsof hij haar niet begrepen had.

‘Wablief?’

Het was een zachte avond en de ramen stonden open. Be-

neden liepen mensen voorbij. Een jonge vrouw lachte, een parelende lach die binnenwaaide als een vleugje parfum.

‘Ik bedoel dat het hier heel rustig is, Michel. Leeg en rustig.’

‘Al die rommel’, mompelde hij.

Het bleef even stil. Hij zwaaide met zijn arm alsof hij het over de hele wereld had.

‘Al die rommel in mijn leven. Weg ermee.’

Liese zweeg. Ze wist dat het enige dat Masson miste van zijn huis en van zijn leven met Nadine zijn ‘bib’ was, de kleine logeerkamer die volgepropt zat met boeken, muziek en een voorraadje Taliskerwhisky, zijn oase in die vlakke, lelijke, luide wereld rondom hem. Wat dat zei over hem en over zijn huwelijk dat nu voorbij was, daar dacht ze liever niet te lang over na.

‘Wat was dat nu met die vriend van je?’ vroeg Liese.

Masson had haar een uur geleden gebeld. Hij had een telefoontje gekregen van een oude makker van hem, inspecteur Willem Adriaans van de lokale politie, bureau Centrum. Liese was op dat moment lusteloos bezig met het opruimen van haar rommelige keuken en was blij geweest met de afleiding. Ze had haar handtas gezocht en was op haar fiets naar het centrum gereden.

‘Een of andere pief uit Italië heeft hem gebeld’, zei Masson. ‘Een Antwerpenaar heeft zich van kant gemaakt in een kerk.’

‘En waarom belde hij jou voor zoiets? Wij zijn van de Moord.’

‘Die pief is blijkbaar een commissaris, die de autopsie wil afwachten alvorens te besluiten dat het werkelijk om zelfdoding gaat.’

‘Ah. En waar is dat gebeurd?’

‘In Bolsena, ten noorden van Rome. Mooie streek, het is het grondgebied van de Etrusken.’

‘Fijn voor hen.’

Masson haalde de schouders op.

‘Misschien is het daar ook wel komkommertijd.’

‘Misschien wel, ja.’

Toen ze even later wilde weggaan, zag ze een grote plastic zak met spullen tegen de muur achter de buitendeur staan.

‘Wat is dat? Je zei toch dat je geen rommel meer in je leven wilde?’

‘Dat is geen rommel. Dat zijn schilderspullen’, antwoordde Masson.

‘Schilderspullen? Ga je schilderen, dan?’

‘Jawel.’

‘Maar je kunt toch niet schilderen?’

‘Nee, moet dat?’

Liese dacht even na.

‘Waarschijnlijk, niet, nee. Tot morgen.’